

7/41506
52106

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610-312567
Konu : 7/41506 Esas Sayılı Soru Önergesi

17/05/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26/02/2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.785354 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Muazzez ORHAN IŞIK'a ait 7/41506 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığından alınan bilgiler ekte yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Hazine ve Maliye Bakanı

Ek: 7/41506 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

**Van Milletvekili Sayın Muaazez ORHAN IŞIK'a Ait
7/41506 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Gelir İdaresi Başkanlığından
Temin Edilen Bilgilerin Yer Aldığı Cevap Metni**

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yer alan düzenlemeler kapsamında, ticari faaliyette bulunan küçük esnaf, esnaf muaflığından; belirli alış ve satış hacmi ile iş hasılatını geçmeyen esnaf ise basit usulde vergilendirme imkânından faydalanabilmektedir. Basit usulde vergilendirme kapsamında bulunan esnaf ve sanatkâra gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden farklı bir takım kolaylıklar sağlanmıştır.

Bu çerçevede, basit usulde vergilendirilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisna olup, vergi tevkifatı yapma, muhtasar beyanname verme, geçici vergi beyannamesi verme ve geçici vergi ödeme yükümlülükleri bulunmamaktadır. Ayrıca, vergiden muaf esnafın internet üzerinden yaptıkları bazı mal satışları da muafiyet kapsamına alınmıştır.

Bununla birlikte, ticari kazançlarına yıllık belirli tutarda indirimler (2021 yılı için; 14.000 TL) uygulanmaktadır. Bu mükellefler vergiye uyumlu mükelleflere sağlanan %5 oranındaki vergi indiriminden ve ilk defa işe başlayan 29 yaşını doldurmamış olanlar üç yıl boyunca (2021 yılı için; 75.000 TL'lik) genç girişimci kazanç istisnasından da faydalanabilmektedir.

Ayrıca, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici 21'inci maddesiyle yapılan düzenleme ile özel sektör işverenlerinden, 31/12/2022 tarihine kadar işe aldıkları sigortalılardan dolayı gelir vergisi ve damga vergisi alınmamaktadır.

Diğer taraftan, 31/07/2020 tarihli ve 31202 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2812 ve 2813 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararlarıyla 31/12/2020 tarihine kadar uygulanmak üzere; işyeri kiralama hizmetine ilişkin katma değer vergisi oranı %8, bazı kira ödemelerine uygulanan gelir ve kurumlar vergisi stopaj oranı %10 olarak yeniden belirlenmiş, daha sonra 23/12/2020 tarihli ve 31343 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3318 ve 3319 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararlarıyla söz konusu süre 31/05/2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler ile esnaf üzerindeki vergi yükünün azaltılması için çeşitli teşvikler sağlanmış olup, gelişen ekonomik koşullar ve bütçe imkânları çerçevesinde, gerekli teşvik ve desteklerin sağlanmasına devam edilecektir.

Öte yandan, Koronavirüs salgınının etkilerinin hafifletilmesi amacıyla mükelleflerimize sağlanan kolaylıklara ilişkin düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır.

Koronavirüs salgınının ülkemizde ilk olarak görülmeye başlandığı 2020 yılı Mart ayından itibaren, öncelikle, 24/03/2020 tarihli ve 31078 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile salgından doğrudan etkilenen ve ana faaliyet alanı itibarıyla Tebliğ'de belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren mükellefler ile ana faaliyet alanı itibarıyla İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyet gösteren mükelleflerin 01/04/2020 ila 30/06/2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında mücbir sebep halinde olduğu kabul edilmiş ve söz konusu mükellefler tarafından Nisan, Mayıs

ve Haziran aylarında ödenmesi gereken muhtasar ve katma değer vergilerinin ödeme süresi altışar ay ertelenmiştir.

Ayrıca, muhtelif tarihlerde yayımlanan sirkülerler ile mükelleflerin beyanname ve bildirim verme, vergi ödeme başta olmak üzere bazı vergisel yükümlülüklerinin süreleri uzatılmıştır.

Öte yandan, bazı kamu alacaklarının yeniden yapılandırılmasına yönelik düzenlemeler içeren 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile kesinleşmiş asıl alacakların tutarlarında herhangi bir indirim yapılmadan ve asıl alacaklara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı ve faiz gibi fer'i alacaklar enflasyon oranında (Yİ-ÜFE) güncellenerek borçlar yeniden hesaplanmış, yapılandırılan borçların ödenmesi şartıyla, bu borçlara ilişkin vergi cezaları ile gecikme faizleri, gecikme zamları ve faiz gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilmiştir.

Diğer taraftan, 25/01/2021 tarihli ve 31375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 524 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile Koronavirüs salgınına ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine tamamen ara verilmesine/faaliyetlerinin tamamen durdurulmasına karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin mücbir sebep halinin 01/12/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) başlayarak, alınan karar kapsamında faaliyetlerine tekrar başlamaları uygun görülen tarihe kadar devam etmesi ve mücbir sebep dönemine ilişkin olarak belirlenen vergisel yükümlülüklerinin ertelenmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Türkiye genelinde Covid-19 nedeniyle zarar gören esnaf ve sanatkârların Hazine faiz destekli kredi borçlarının ertelenmesi için ise üç Cumhurbaşkanı Kararı istihlal edilmiştir. Bu kapsamda ilk Kararla 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında vadesi gelen Hazine faiz indirimli kredilerin geri ödemeleri faizsiz olarak 3 ay süreyle ertelenmiş olup ikinci Kararla 1 Temmuz- 30 Eylül 2020 tarihleri arasında vadesi dolan kredi taksitleri, taksit sayısı değişmeksizin kalan vadeye yayılmak üzere ertelenmiştir. Çıkarılan üçüncü bir Kararla 01 Ocak 2021- 30 Haziran 2021 tarihleri arasında vadesi dolan kredi taksitleri, taksit sayısı değişmeksizin kalan vadeye yayılmak üzere ertelenmiş olup süreç devam etmektedir.

Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 12/03/2021 tarihinde kamuoyuna ilan edilen Ekonomi Reform Paketi kapsamında geliri düşük olan küçük esnafa vergi muafiyeti sağlanması yönünde karar alınmıştır.

Asgari geçim indirimi uygulamasıyla ücretliler üzerindeki vergi yükü medeni duruma bağlı olarak önemli ölçüde hafifletilmiş olup, medeni durumuna göre işverenler tarafından asgari ücret üzerinden (2021 yılı için) 52 TL-187 TL arasında aylık gelir vergisi ve 27 TL aylık damga vergisi ödenmektedir. Ayrıca, asgari geçim indirimi uygulaması çerçevesinde belirlenen indirim tutarları, ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisinden düşülmektedir. Asgari geçim indirimi tutarları her yıl asgari ücretin brüt tutarına ve asgari ücretlinin medeni durumuna (bekar, evli, eşi çalışan, çocuk sayısı) göre belirlenmektedir.

İlave asgari geçim indirimi uygulamasıyla, asgari ücretlinin, vergi tarifesinin ikinci dilimine girmesinden kaynaklanan kaybı giderilmekte ve asgari ücretin (2021 yılı için) 2.825,90 TL'nin altına düşmemesi sağlanmaktadır.

Asgari geçim indirimi ve ilave asgari geçim indirimi uygulamalarıyla asgari ücret üzerindeki vergi yükü önemli ölçüde azaltılmış olup, sigorta primi de dikkate alındığında, üç çocuklu bir ücretli için asgari ücretin tamamı yılın büyük bir kısmında vergi dışında kalmakta ve gelir vergisi yükü aylık olarak sıfıra kadar indirilmiş olmaktadır.

Vergi hukukumuzda hiçbir idari makam ve mercie tahakkuk etmiş bir kamu alacağını affetme yetkisi verilmemiş olup, mükellefler, idarece yapılmış tarh işlemlerine karşı dava açabilecekleri gibi, dava öncesinde uzlaşma talebinde de bulunabilmektedir.

1963 yılından bu yana vergi hukukumuzda yer alan uzlaşma müessesesi, hukukun çizdiği sınırlar içerisinde, sektörel incelemeler neticesinde benzer durumda olan bütün mükelleflere ayırım gözetmeksizin eşit şekilde uygulanmakta olup, Gelir İdaresi Başkanlığınca gerçekleştirilen uzlaşma sonuçları Başkanlığın resmi internet adresinde her yıl yayımlanan faaliyet raporları aracılığıyla şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Öte yandan, 2020 yılı vergi gelirlerinin vergi türü bazında dağılımına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

2020 Yılı Vergi Gelirlerinin Vergi Türü Bazında Dağılımı

Vergi Türü	Tutar (Bin TL)
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	263.861.661
a) Gelir Vergisi	158.814.288
b) Kurumlar Vergisi	105.047.373
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	17.277.015
a) Veraset ve İntikal Vergisi	1.298.073
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	15.978.942
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	314.895.012
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	71.541.597
b) Özel Tüketim Vergisi	207.283.154
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	27.067.541
d) Şans Oyunları Vergisi	3.463.727
e) Özel İletişim Vergisi	4.488.226
f) Dijital Hizmet Vergisi	1.060.932
g) Dahilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri	-10.165
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	185.410.510
a) Gümrük Vergileri	25.630.784
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	159.170.494
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	609.232
5. Damga Vergisi	20.961.323
6. Harçlar	30.652.753
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	4.020